

Majelen:

hetenkint egyszer, csütörtökön.

A szerkesztő lakása:

Pestvárosánál 5-ik szám alatt.

Előfizetési feltételek:

Egész évre . . . . . 6 ft. | Félévre . . . . . 3 ft. | Negyed évre . . . . . 1 ft. 50 kr.

Hirdetések minden nyelven fölvetetnek a kiadó hivatalban. Kérjük az ígatási díjakat az ígatmányokkal együtt legelőbb szerda reggeli 10 óráig beküldeni, mivel azok különben tekintetbe nem vétethetnek.

Hirdetések díjai:

a háromhasábos pettisor első hirdetésnél 4 kr., többszörinél 3 kr. Kínestári illeték minden egyes beíratásért 30 kr.

Kiadóhivatal

Pléiz Fer. Pál könyvnyomdája Nagy-Beeskereken, hová az előfizetési pénzek és ígatási díjak küldendők.

Hertelendy József megyei főispán székfoglalása alkalmából.

Torontál vármegye az öröm, a bizalom, a jövődől áldásai reményének boldog ünnepeit ülte február 23-án, főispánja székfoglalási napján; megyénk zaklatott életében a legkritikább napok egyikét, melyhez urunk királyunk ő Felségének hű alattvalói iránti legkegyelmesebb atyai gondoskodása, fogadva pártszínezet nélkül a megyei közönségnek lelkesedése, hazafiai megnyugvása által szolgáltatata a diadalbábért.

Bár legyen a babér hervadhatlan, legyen Torontálmegye szerezése koszorúja, legyen erős rózsafüzér, mely maradandólag kapcsolja össze testvéri egyetértésben, a hazafiai kötelek teljesítésében, szeretett megyénk fölvirágoztatása utáni lankadatlan törekvésben szíveinket!

Megadatott nekünk az egyesítő kapcsoló főispánunk személyében, kiből, mint megyei érdekeink központjában, találkozniok kellend igyekezetünk ugyanazon egy célra a haza hívséges szolgálatára irányított összes szálainak.

Hivatásánál fogva első sorban arra hivatva, hogy a megyei érdekeket erős vállakkal fontartsa s az észszerű haladás pályáján előbbre vigye, a megyei főispán első számú minden hazafi érélyes és állandóan kitaró támogatására, s méltán számíthat főleg az olyan főispán, ki közszolgálati pályafutása első pillanatától fogva, mindig találkoztott a közönség osztatlan tetszésével, kiből megyénk már jó korán fölismerte az évkönyveinkben halhatatlan nevet kivívott őse szellemének átöröklőjét, kit mindazok, kik őt akár mint magánembert, akár mint a hazai közügyek körül fáradhatlanul buzgó állampolgárt, akár pedig mint a társadalmi élet fejlesztőjét s nemes irányban fontartóját ismerték, mint a tisztet, bizalmat és szeretetet legnagyobb mérvben megérdemlő férfit ismerték.

Egyébaránt a megyei, sőt az országos viszonyok jelen állapotára mellett nem is lehet pártok és coterriáknak ellenirányú működéséről szó ott, hol hazafias szellem, a magyar állameszmének érvényesítése, a honi érdekeknek őnzetlen megvalósítása képezi vágyát a hazafi kebelnek. Sőt ellenkezőleg, nem vélünk tévedni, ha jelesen megyénkben kifejezést adunk egy a magyar állameszmében egyesülő magyar hazafias párt megalkotásának szükségessége iránt, mely párt a megye főispánja, mint ama eszmének köztünk megszemélyesítője körül csoportosulna.

Vajha sikerülne főispánunk állását, melyhez magunknak sok szerencsét és üdvös sikert jósolunk, egy a mai feladatunknak tökéletesen megfelelő alispán megválasztása által még szilárdabbá, még erősebbé s kihatásában minél szélesebb körűvé, rendilhetlenné tenni.

Eljen Hertelendy József. Torontál vármegye főispánja!

APRÓSÁGOK.

A tegnapielőtti közgyűlés alkalmával a tárgyak közt előkerült aranyzárú Molnár János azon indítványa is, hogy írjon fel a bizottság a megyének tervezett szédarabolása ellen, illetőleg mondja meg nyíltan: „hogy nem eszik a „Horom“-ból és abból nem is instál.“ Az indítvány felolvasása után (mely elég komoly stylumban volt írva) felemelkedik székéről a falusi aranyzárú Jánosunk, s egy rántva anginét mellényén, stentori hangon és fogcsikorgatás ok közepette — hádászott azon kézzel, melynek egyik uján három arany gyűrű díszlet, s melynek fényét csak az ő beszéde volt képes talán pillanatra elhomályosítani. Neki ment a minsteriumnak, a centralisátiónak, magának szent Jánosnak,

nem hagyott a szegény miniszterek kabátján egy fületlen gombot, rontott, bontott, épített, számolt, kiszámolt, beszámolt, végre hazafiságának kiemlé sávójával keseregte el szenvedő hazafi bűjűt, beszélt össze-vissza minderről, csak arról nem, hogy tulajdonképpen miért is állott fel.

Végre a meghasonlott kedélyű ember beszéde végéhez közeledett, s berekesztésül kötelességének ismerte megmagyarázni, hogy mi az a tulajdonképeni „Horom?“ „Horom“ szerinte nem egyéb, mint „Hó“, azaz „hó“ — „romot“ pedig a gyermekek szoktak hóból építeni, s ebből a mixtum compositumból lesz azután „Hó-rom.“ E magyarázatot mosolyogva mondotta el, maga is nevetett rajta egyet, nézte, hogy mink is nevetünk-e? volt olyan is aki nevetett, de a többség azt kérdezte egymástól, hogy hát tulajdonképen ami gavallér Jánosunk miről is beszélt, illetőleg mit akart? azt akarta, jegyzé meg Mitrus bácsi, „hogy azt a beszédet a min Bókán 4 hónapig dolgozott a mai napon elmondhassa; mert ő tulajdonképen nem is azért beszélt, hogy azt meg is értsék, de azért, hogy arany szájaknak stentori hangját figyogtassa.“

Bakott Lótt János bátyánk, mert a mai beszéddel érdemtelenné tette magát az aranyzárú címre, de hogy cím nélkül ne maradjon, elnevezték: „Keszérű Handabanda Jánosnak.“

Székfoglalási megyei közgyűlés február 23-án.

Bizonyára a megyei közönségnek Hertelendy József főispán úr ő méltóságának személye iránti általános tisztelete, melyben párt és nemzetiségi különbség nélkül a megye minden vidékén részeseül okozta, hogy a kellemlen esős és hideg időnek s utunknak nagyrészben járhatlansága dacára oly örvendetesen nagy számban jelent meg a megyei közönség a mai ünnepélyes közgyűlésen.

A főispán úr megköszönvén a tüntetés-szerű fogadtatást, már 21-én váratlanul érkezett meg a megye székelyére.

A megyei közönség már reggeli fél 9 órakor zsufolásig megtöltvén a megyéhez diszkrét, 9 órakor Kovách Ágoston elnök mellett egy küldöttség által fölcsölítá a főispán urat a megye közönsége körében megjeleni. Ő méltósága lelkes, szűnni nem akaró éljenzessel fogadtatott a megyei közönség részéről, melyet megkért, hogy a székfoglalás polgári cselekményei előtt ősi szokás szerint őt az anyszentegyházba követni s a mai napon kezdenő új pályájához isteni kegyelemért vele együtt esdeni ne terhelhessek.

Az isteni tiszteletet a „Veni Sancte“-vel Dr. Várady János csanádi cz. kanonok teljes segédlettel tartá, mely alatt jól sikerült choralis mise adatott elő.

10 órakor a megye közönsége visszakerésvén főispán urat a tanácskozási terembe, kezdetét vette a főispáni beiktatási ünnepély, melynek ragyogó fénypontját a főispáni székfoglalási beköszöntő képezte. A megye közönsége részéről az alispáni szék üresedésben lévén, a megyei főjegyző üdvözlé a főispánt, amint következik:

„Méltóságos főispán úr! Nekem jutott a szerencse Méltóságodat üdvözölve tiszti köteleim egyik legkellemesebbjét teljesíteni, mert e megye tolmácsaként bátran s nyílt kebelrel mondhatom azt: hogy megyénk Méltóságodban nem csak főispánját, de egyuttal a közügyekért s különösen e megye jólétéért magát mindenkoron a legnagyobb készséggel feláldozó azon fiát üdvözlí, kiből a nyilvános pályán annyiszor tanusított őnzetlen tetteiből megyénk úgy anyagi, mint szellemi fejlődésére csalahatatlán biztosítékát látja.

Meg fogja érteni e megye közönsége Méltóságodnak nemes törekvéseit, s bizton hiszi, hogy Méltóságod becses személye az, kinek egyetértő közreműködése, a jobb lét és haladás nemes gyümölcseit megtermi.

Fogadja Méltóságod őszinte üdvözlötünket, s engedje a Mindenható, hogy nemes törekvéseit eredmény koszorúzza.“

A főjegyző úr üdvözlő beszédét a főispán momentos beigtatási beszéde követé, melyet, mint mai örömünk igazoló okmányát, reményeink drága zálogát egész terjedelmében közölni szerencsések vagyunk:

„Tekintetes megyei bizottság! Nem félelem nélkül foglalom el e diszes helyet, melyből oly sok jeleseink kormányozták Torontált, gyöngébbnek érzem magamat, mintsem hogy méltó utódjok, gyöngébbnek mintsem ily fényes megyének méltó kormányzója lehetnék, ezen gyengességem érzetében e diszes hely legmérészebb álmainnak sem képezheté tárgyat, de midőn a magas kormány bizalma engemet szemelt ki Torontálmegye főispáni állására fel-séges uram királyom legmagasabb parancsának mint hű jobbágy, de mint hazafi is holdolni kénytelen valék, mert ily esetben minden érdeket és melléktekintetet, de magát a szerény-séget is félre tenni kötelességemnek tartám. Midőn ennél fogva ezen diszes helyet elfoglalom, nem tehetem azt a nélkül, hogy a kegyelet és

tisztelet meleg érzetével meg ne emlékezze azokról kik az utolsó negyedszázad alatt és pedig közvetlen elődeim valának, Karácsonyi Lászlóról a nemeslelkű hazafi és emberbarátról, kinek Torontál oly véghetlen sokat köszönhet, ki három ízben ült e megye főispáni székében, s kiről méltán állíthatni, hogy végső leheteti a közügyek hű bajnoka volt. Rónay Mórictól az őnzetlen hazafiság és becsületesség példányképerő e megyének 1848-s érdemeiben gazdag alispánjáról, kit midőn főispáni állásáról lemondott a megye elismerés és tisztelete kísért magányába. Ezen volt főispánjai e megyének eme országos méltóságát, melyre őket a fejedelem kegye emelte, a közszolgálatban szerzett babérok által egy hosszú és fényes pályán küzdötték ki maguknak, míg engemet szerény működés körében talált a legmagasabb kegy, s érdemeket arra csak még ez után kell szereznem, s éppen ezen körülmény, valamint a jelenlegi mostoha viszonyok tevék azt kívánatosnak előttem, hogy beigtatásom minden külső fény és költséges tüntetések nélkül tartassék meg.

A mily nehéz nekem az említett jelesek után betölteni ezen helyet, ép oly nehéz székfoglalásom alkalmával ígéretek tennem, melyeknek megvalósítása igen sokszor ninesen az ember hatalmában, s tán mégis szükséges, hogy legalább rövid szavakkal körvonalozzam azt, mit magamnak irányul kütüntetem és a mienk megvalósításán ernyedetlen buzgalom és jóakarattal fogok munkálkodni, nemcsak a zöld asztalnál, de társadalmi téren is. Feladatommak tekintendem a közügyek iránti érdekelttség emelését, mert jól mondja a költő, hogy „jaj az országnak, ha tagjai magányba vonulnak, s kevés kezre bízzák hazájukat.“

Jó közigazgatás! ez ma az általános jelszó. s ennek megvalósítása leend kormányzói teendőim legfőbbike, feladatom leend e tekintetben a tisztviselőket ellenőrizni s a kötelességérzetet, mely fájdalom hazánkban hanyatlásnak indult, ott, a hol az hiányzik, vagy lankad, emelni.

Törekedni fogok a megyében lakó nemzetiségek között csak is féldrértékekől eredhető netáni bizalmatlanságot eloszlatni, s valóban szerencsésnek érzem magamat, ha azt elérhetném, hogy ezek mint e hazánk édes gyermekei jó testvéreként válve működésnek a haza felvirágoztatásán, megszűnének akkor minden surlódások és egyes rajongók avagy roszelekkiek által előidéztet céltalan, de mégis elkerülő tüntetések, melyeket a törvény és jogaim gyakorlása által megakadályozni minden esteire kötelességem leend.

Ezek után tekintetes megyei bizottság! nines egyéb hátra, mint a szíves fogadtatás és tanusított rokonszenvert köszönetet mondani, engedjek, hogy erre Kőlcsey azon szavai idézhessem, melyeket 1867. évben midőn b.-komlói főszolgabíravá megválasztattam, e teremben hangoztattam „ha a pályán, melyre ma lépek tiszta hazafisággal járandók, ha a köző szerelme a haza szent ügye mellől sem remény sem félelem el nem vontak köszönetem akkor lesz lefizetve“ addig engedjek meg, hogy azt immár rejthessem szívembe, mely mindég hazámé volt!“

Szűnni nem akaró viharos éljenzés s a főispánnak a főispáni székben a bizottsági tagok által háromszoros fölemelése zárt be a ritka és lélekelmő alkotmányos örömműnep e legszebb momentumát, melynek végitekintésére a karzaton nagyszámu közönség s diszes hölgykoszorú gyűlt egybe.

Következett a napirend. Az alispáni helyettes, Tabakovics Gusztáv, megyei főjegyzőnk egy jelentésben számolt be a megyének a hírlapok által kíméletlenül sanyargatott megyei adminisztrációról. A jelentés legletejére állított erős megtámadás a napi sajtó ellen, mintha ez a megyei adminisztrációról és közéletéről ráfogásszerű s a rágalom mérgével irt közleményeket bocsátott volna a közönség tömegébe, hosszú, jobbara meddő discussióra szolgáltatott alkalmat, melyben Mihalovics Miksa, Dániel János, Hadfy Döme, Demkó Pál, Várnay Imre, Molnár János, Vécsey István és Dr. Tauszik Aladár több kevesebb eloquentiával, s a tárgynak nagyobb-kisebb átértésével vettek részt. Mindenesetre különös, hogy az alkotmányos élet mai fejlettsége mellett, a sajtószabadság törvényes élvezetében, a megyei tanácskozások színhelyén ezuttal oly nyilatkozatok is hallhatók valának, melyek mintha hírlapírói szabadság korlátozását célozták volna.

A hosszúra kinyúlt szóvitál, mely minél jobban közeledék végehez, annál jobban szertett értékekből, az lett eredménye, hogy az alispáni jelentés Mencerer bizottsági tag indítványára az állandó bizottság elé utasítsék annak s nyalászerű igazolványi mellékleteinek megvizsgálása végett.

Ez után Stoics bizottsági tag egy interpellációt intézett a megye helyettes alispánjához, „hogy van e tudomása azon dolgokról melyek

a határörvidék Neudorf községében történtek, hol a szolgabíró Szmelana és Magyarevits a törvény ellenére a képviselő választások alkalmával egyesek ellen törvény ellenes bánásmódot tanusítottak“ s. a. t.

A szerb nyelven felolvasott hosszú interpellatio izgalomba hozta a gyűlést s ennek volt tulajdonható, hogy Istvány István bizottsági tag úr, erélyesen szólalt fel az ily hosszú interpellatiók felolvasnának megengedése ellen, attól felvén, hogy ezt majd egyesek megfogják akarni honosítani, a tanácskozási szabályokra hivatkozva, a hosszú interpellatióknak további felolvasását félbeszakítani s a napirendet indítványozza.

Az erélyes felszólalás támogatásra talált, s abban ért végett, hogy az interpellatio úgy is végehez közeledve befejeztetett.

Panaszló oda utasított, hogy panaszát a nevezett szolgabírák ellen a megyéhez nyujtsa be. — Ez után az alispáni választásnak napja május 3-ára tűzött ki. (Folytatása köv.)

Hertelendy József főispán úr ő méltóságának tiszteletére rendezett fáklás menet.

Hogy mily szép reményeket fűz a megye közönsége szeretve tisztelt főispánunk Hertelendy József úr ő méltóságának működéséhez, mi sem bizonyítja inkább, mint azon ünnepélyes fáklás zene, melylyel megyénk ezen érdemes fia tegnapelőtt megiszteltetett. — Köztudomású tény, hogy a főispán úr kikerülni óhajtván a jelen ronesolt anyagi viszonyainkhoz nem illő költséges fogadtatást, ezért incognito jött a városba. S épen a főispán úrnak ezen szerénysége ösztönte e megye lelkesült közönségét arra, hogy habár más módon is, de méltó kifejezést adjon azon tiszteletteljes ragaszkodásnak, melylyel új főispánja iránt viseltetik. S ámbár a lélekelmő, magasztos ünnepély rögtönzött voltánál fogva sokan a vidékiek közül már eltávozván, azon részt nem vehettek; mi hiszszük, hogy örömtől áradozó szívvel járultak a lelkesült tisztelő néptömeg üdvözléséhez. — Esti 6 órára volt kütüzve az ünnepély kezdete, azonban már 5 órakor sűrű csoportokban sétált a közönség le s föl a nagy utcán, mint a merre a tisztelő menet elvonulandó volt. Kevésével 6 óra után oszttak ki, s gyujtattak meg a fáklák a „korona“ vendéglő előtti téren, honnan a gyermekzenekar indulója mellett fényözönbön vonult a lelkesedés és örömtől ittas nagyszámu s diszes közönség a megyeházához, mely előtt a fáklásvivők félkört formálva, Dr. Demkó Pál a következő beszéddel üdvözlé az ablaknál álló megtisztelt férfit.

„Méltóságos főispán úr!

Midőn cs. kir. apost. Felségének legmagasb kegye a megyénkben megüresedett főispáni székbe méltóságodat helyezte, ezen legmagasb kegy szerencsés érvényesítése felett, méltóságodnak megyszerte ösmeretes s érdemeiben nem szegény mulja s kitűnő tulajdonainál fogva, őszinte öröm s lelkesedés fogta el mindannyiunk kebelét, mert épen ezen sikerült választásban zálogát és biztosítékát találtuk megyénk egy jobb korának és boldogabb jövőjének, melyet méltóságodnak tapintatos és bölcs kormányzata alatt kivívni s elérhetni a legbiztosabb reményt tápláljuk.“

„Ha mégis ez általános érzett rokonszeny, tisztelet és benső örömünknek megfelelő s méltóságodnak — ki elég őnzetlenség és bátorsággal vállalkozott — a valóban nem szirtelen tengeren csak nem rég zátonyra jutott megyei kormányzatunknak hajóját biztos révbe vezérelni — érdemeivel alig arányosítható ünnepélyes fogadtatásban nem részesítsük, oka valóban nem rajtunk — de méltóságod szerénységének mult, mely eme benső örömünknek szándékolt külső és fényes nyilváníthatását, ha mindjárt a leggyengédebb módját is megtiltotta.“

„De habár az érzelmek bizonyos fokig korlátozhatók is, nem lehet azoknak gátot vetni, midőn az emberi kebel eltöltötték.“

„És mert méltóságodnak körünkben lett megjelenése — már előbb csak a pusztá hirre is, hogy méltóságodat ismét a közügyek pályáján s megyénk élén láthatjuk érzett örömünket — a viszontlátás perczeiben a legfelsőbb fokra emelte, hol az emberi kebel dagasztó érzelmek kütüzi kénytelenek, midőn ember feletti igyekvés volna azokat tovább is korlátozni, engemet ért a szerencse mindazon öröm érzetet, rokonszenvert, tiszteletet s legbensőbb ragaszkodást, mely méltóságod kinevezetése felett szíveinket eltölté, ha csak gyenge szavakkal is kifejezni.“

„Ezen nekem jutott különös szerencse s legkedvesebb kötelességemnek megfelelőleg üdvözlöm méltóságodat tiszteletre egybe se-

A cs. k. tisztek azon helyzetben vannak, mikép tudniok kell, hogy a határvidéki intézmény katonai szempontból sem volt tovább fenttartható, s hogy ezért ő Felseje maga akarta és rendelt, miszerint a határvidéki állami tekintetből feloszlatassék.

Ugyanazért elváróm, hogy ama kevés nyug. tiszt is, ki az omladina-párt jelöltjére szavazott, jövőre abban hagyja az omladina támogatását.

A volt határvidéki lakosságának minden tekintetben békére van szüksége, nekik minden erejüket meg kell feszíteniök, hogy szellemi tehetségeiket kifejleszessék s javítsák földjeiket, hogy így a régi mulasztások kipótoltsanak. Csupán ezért menté fel ő Felseje, a mi legkegyelmesebb császárság és királyunk, a volt határvidéki a háromévi szolgálatról is a tényleges hadseregben.

A határvidéken lakó nagyszámu cs. kir. tisztek arra használják fel befolyásukat, hogy fajrokonait jobb mezői gazdaságra tanítsák az iskolákat és humanitárius intézményeket előmozdítsák, s hogy így a tanyaság helyébe műveltség lépjen.

Ily móddal mutathatják ki a nyug. tisztek a nép iránti szeretetüket s nem azáltal, hogy a népet a politika mezejére vezetik, s annak végképi elszegényedését és teljes elenyészését okozzák. Én minden egyesre vigyázni fogok s mindazokat, kik a jelzett irányban magukat népek igazi barátjainak tüntetik fel, lehetőleg támogatni fogom. — Scudier, s. k., tábornagy.

Tanügy.

Vallás- és közoktatási magyar királyi miniszter úr ő Nagyméltósága f. év január 23-án, 1692. szám alatt kelt magas intézkedése értelmében a temes-torontalmegyei néptanító urak következőkről értesítetnek.

A népközlési törvény a földmívelés elemeinek a népközlésben leendő oktatását is elrendelvé, a néptanítók mezőgazdasági ismereteinek bővítése elsőrendű szükségé vált. Ez ismeretek terjesztése végett történt azon intézkedés, hogy a mezőgazdaság tanítására az állami tanító képezdekből kiváló figyelmet fordítanak.

E célból rendeztetek az évről évre megújuló szünidei mezőgazdasági rövid tanfolyamok is az elemi tanítók javára.

Ugyan e célból szükséges volna, hogy a néptanítók mezőgazdasági lapot olvasnának.

A Légrádi testvérek kiadásában Budapestben (Nádor utca 6. sz.) megjelenő, Mátyás Izidor által szerkesztett „Falusi gazda” e téren huzagot pótolni igérek, s az népszerű tartalmánál fogva terjesztendőnek tartatik, annál inkább, mivel e szaklap kiadói azon ajánlatot tették, hogy „a falusi gazdát” ha arra 1000 néptanító fizetne elő az előfizető tanítók részére egész évre 1 ftnyi csekély kedvezményi ártért évenként 1 ftjával készek megküldeni.

Ennélfogva a tanító urak figyelme e lapra felhívatik, illetőleg az nekik ajánltatik.

Az előfizetési pénzek a vállalkozóknak küldendő, de felhívatik a t. tanító urak, kik előfizetnek, miszerint azt felterjesztés végett ide is bejelentsek.

Temesvárt, február 19-én 1874.

Temes-torontalmegyei m. kir. tanfelügyelőség.

Tisztelt szerkesztő ur!

Szeretve — tisztelt főispánunk mltgos. hertelendy Hertelendy József ur székfoglalása alkalmából — engedje meg kérem — hogy egy rövid visszapillantást tehessen becses lapjában az ő elődeire, a kik e megyének fényes szolgálatokat tettek.

Megyének 1779. évben kebeleztetett vissza az országba úgy, hogy megyének alkotmányos tisztviselői kormányzata alá jutott. Ezek között, mint alább azok névsora következik, Hertelendy József — főispánunk nagy atya — mint főjegyző jelen meg; de a ki már az 1780-as években mint első alispán állott a kezdet száma-

tan nehézségeivel, és II. József korával küzdve a megyei igazgatás élén. Ő alatta épültek a maros töltései is. Ennek fia Hertelendy Ignátz, egész a mi korunkig kormányozta megyénket mint első al- és utóbb mint főispán, és folytatta atya művét. Ő volt az a ki a Tisza töltései felállításával megyénket Ausztria „gabonátárává”, és olyanná alkotta, hogy azután ez közlekedésre alkalmassá, és egy dögletes vidékből egészséges tartományjává vált. Így emeltek a Hertelendiek magoknak e megyében örök hála méltó és maradandó emléket!

Valóban nem minden napi találkozása az eseményeknek, hogy megyénk első bekebelezését egy Hertelendy létesítette, és ma ismét egy Hertelendy van hivatalba, a másodikikat is létesíteni. Reméljük, hogy ily auspiciumok között szeretve tisztelt főispánunk eléri érelvél erejével, és szerencséjével fogja nem csak ezt megoldani, hanem azok műveit is betétnizni: de uraim ne csak egyedül töle várjunk, hanem mi is tehetségünk szerint támogassuk Őt.

Az 1779-iki tiszti kar névsora, és fizetése e következő:

Első alispán: Semsey András	800 ft.
Második alispán: Egyed János	400 „
Főjegyző: Hertelendy József	600 „
Aljegyző: Szöllősi Gáspár	300 „
Főpénztárnok: Karácson Mihály	600 „
Alpénztárnok: Mainke Ferencz	300 „
Táblabíró: Nedezy Antal	300 „
Prusinszky	300 „
Fűgyész: Vasváry Ferencz	400 „
Alügyész: Hamar Péter	300 „

Főszolgabírák:	
Marczibányi Lőrincz	400 „
Szallits Mátyás	400 „
Ladányi Gáspár	400 „
Buday József	400 „

Alsószolgabírák:	
Endrődy Mátyás	250 „
Bótesz Mihály	250 „
Sánta István	250 „
Vörös János	250 „

Eszküttek:	
Simony András	150 „
Zolnay Zsigmond	150 „
Nagy Miklós	150 „
Krupikay Antal	150 „
Gombóc György	150 „
Pálma János	150 „
Krisztol Antal	150 „
Egy mérnök	300 „
Két csendbízott, egyenként	150 „
Két sebész	150 „
Egy esküdt	150 „
Főorvos és két csendbízott helyeik még betöltve nem voltak 1779-ik július 1-én.	

Sinkay János.

VIDÉKI LEVELEZÉS.

Jötekonny czélu tánczvigalom a ném.-czerenyai olvasókörben január 24-én. A ném.-czerenyai olvasókör tekintve a tél előhaladtával mindinkább nagyobb mérvet öltö inséget, mely az iker község Német- és Szerb-Czerenya lakosságának egy részére nehezült, miután azok a szomszéd határban nagymérvű töltési munkálatokban, részint ruházat hiánya miatt nem vehetnek részt, részint testi fogyatkozásaik következtében munkaképtelenek, — jollehet a mltgs. gr. Csekonics család a valódi szegények nagyobb részét, — mint majd minden év télen és tavaszán, ugy kiválólag az idén is pénzzel, lisszittel, főzélékkel s tüzelővel stb. gyámolítja, — az olvasókör visszaemlékezvén e vidék 1866-ki inségese évére, midőn a kör 20 szegény, ügyefogyott családot három hónapig élemezett; emberbaráti kötelességének egyrészt lerovandó, mint 1866 évben ugy jelenleg is a szegények segélyezésére egy tombolával pársult tánczvigalmat rendezett és kis körében, a szerenység követelményeinek gondos szemmel tartása mellett, mindent elkövetett, hogy a kitűzött údvös czélu lehetőleg megközelítse. — A buzgalomnak nem maradt el here. — A tombolához minden tag körülmenyeihez aránylag adakozott. A termék megteltek a meghívott vendégekkel, kik nem a

fényezés kifejtésében, hanem egymás iránti előkészésben, egymás mulattatásában vették részt. — A tánczosok a jól rendezett füzértáncznál szébbnél szébb jelvényeket osztottak szét örömük s élvezetük emlékéül. A vendégek késő reggel osztottak szét azon vizsgálató értezzel, hogy vigalmuk a ném.- és szerb-czerenyai munkaképtelen szegények táplálására 55 ft. tiszta jövedelmet eredményezett.

....sz . . . . .f.

HIRHARANG.

* Tisztelettel felkérjük azon t. előfizetőinket, kik ez utolsó negyedévben hátralékban maradtak, hogy hátralékaikat a kiadóhivatalhoz mielőbb be- küldeni sziveskedjenek.

Főispánunk ő méltósága kelle- mesen lepetett meg székfoglalása esté- jén egy igen tapintatosan és izlésesen ren- dezett casinói társas estély által, melyet Nagy- Becskerek városának derek polgárnagya kör- lüktentő szives figyelmével, a casinói nagy teremben rögtönzött virágdíszítésményével és fényes kiváltságával kis ünnepléyyé varázsol- ta. A főispán, ki a színházi előadás után a casinóba ment estelini, együtt talált ott számosabb uri közönséget, kik a főispáni székfoglalási ünne- pnap befejezését is a szeretett megyefőnök iránti bizalom és oszlatlan öröm nyilvánítására óhajtak felhasználni. A diszesen terített asztallót a fő- ispán foglalván el, ott láttuk körülötte a többi közt Hadfy Döménét, a Bielek családot, Hadfy főügyészt, Gyertyánffy, Schiffmann, Stefulich, Dr. Szabó, Szentkláray, Várnay, Babich, Ist- ványffy, Dr. Tauszik és Molnár urakat. Közben Istvánffy ügyvéd úr igen sikerült magyar toasztal köszönté fel a főispánt, melynek alap- eszméjét képezte a társadalmi élet fejlesztésének s fővirágzatának üdvös hatása az általános államéletre, a mely téren főispánunk nagymérvű népszerűségének s culturműködésének oly sok babéját szedé. Schiffmann a szerbek és románok részéről köszönté fel ő méltóságát, s örömet tolmácsola, hogy úgy a szerbeknél, mint a románoknál egyaránt nagy iránta a tiszteletteljes rokonszenv és bizalom. Ő méltó- sága magyarul Stefulich polgárnagyról, szerb nyelven pedig a haza érdekét önzellenül szí- vükön viselő szerbekre és románokra üritett poharat. Stévo bandája ezuttal is kitünően jät- szott.

* Lázárföldön egy német lakos nejét, ki 1600 ftrot örökölt, egy büntetés segélyével meggyilkolta, magát pedig megköztöztette az- ért, hogy magáról a gyanút elhárítsa. Czinkos- társával elfogott, s most erélyes és tapintatos vizsgáló bírák Kögl Hugó úr előtt állnak.

* A „Banater Post” egy ciklikörjő „deli- rium tremens”-be esett, ugyanis multkor szá- mának vezércikkében dühösen neki megye a megyének, és ugyancsak leczkézelteti kezdi, „hogy szerinte miért követte el azt a nagy bünt, hogy egy a határvidéki megye- végzést beadott német folyamodványra, magyar végzést hozott. Édes amice röviden felelhetünk önnek aprehensiojára. Magyarországon a hi- valatos nyelv magyar; s így igen természetes- nek fogja találni, hogy megyének hivatalos nyelve sem lehet más. Hogy néha az önk kedvéért német végzések is hoztak, ezt önk köszönjük meg a megyének, hogy annyi fi- gyelemmel viseltetik önkön, pedig azzal nem volna köteles.

Nem is az faj önknek, hogy német vég- zést hoztak a folyamodványra, megmondom én nyilant, mert sikerült a multkor gyűlés alkalmával a nyulat kiugratnom a bokorból. Önök, illetőleg a „Banater Post” azért dühösködik, hogy a multkor központi választmány elég vakmerő volt Mihalovits Miksa urat választási elnöknek küldeni. Ezért van morgás Judában. Pedig kár. Hogy Mihalovits Miksa ur ellenzéki az igaz, de mint ilyen becsületessé magyarembert, ki semmi esetben sem fogja feledni azt, hogy mivel tartozik hazájának, és annak a megye- nek mely őt ezen diszes állással megtisztelte. Mihalovits M. ur elnöksége miatt bátran nyug- ton alhatik a „Banater Post” epéstollú cik-

kezője, okosabban teszi ha idejét nem az ily irka-írkára, de inkább szavazatok szerzésére fordítja. — Az idő rövidsége és térszűke miatt, jelenleg csak ennyit, jövőre többet.

* T. szerkesztő ur! Becses lapja a „To- rontál” ez évi 7. száma hirrovatanak azon pontjára, mely szerint kéretik, hogy a hely- beli ifjuság vagy műkedvelők által néhány hangverseny vagy szini előadás tartassék, melyek a valószínűleg fölmutatható haszonnal a szük- séget szenvedőkön némileg is segíthetnének: batorkodunk jelenteni, miszerint több helybeli műkedvelő ifju és az ügynek megnyert lelkes hölgyek által hitelleg már a jövő hónapban lesz előadható egy, jelenleg betanulás alatt levő magyar népszimű. — Mely jelentést be- cses lapjába fölvenni azon igérettel kérjük, hogy a darab előadása idejének biztosabb meg- állapításáról, ha t. szerkesztő ur arra is szán- dékoznék tért engedni, tudósítással szivesen szolgálunk. — N.-Becsereken, 1874. évi fe- bruár 17. — Selyem János.

A torontalmegyei takaré- és hitelbank 1874. évi január havi Forgalom-kimutatása.

I. Takarékpénztári betételek.	
Allásuk 1873. évi december végével	ft. 562878-96
Betételek január hóban	ft. 11074-56
Összesen	ft. 573953-52
Visszafizetések január hóban	ft. 52252-02
Allásuk január végével	ft. 521701-50

II. Folyó számlai üzlet.	
Szenvedőleges egyenleg 1873. decz. vég.	ft. 8015-91
Bevételek január hóban	ft. 10240-—
Összesen	ft. 18255-91
Kifizetett január hóban	ft. 8300-—
Szenvedőleges egyenleg január végével	ft. 9955-91

III. Betéti levelek.	
Allásuk 1873. december végével	ft. 23800-—
Betételek január hóban	ft. 10989-70
Összesen	ft. 34789-70
Visszafizetett január hóban	ft. 11900-—
Allásuk január végével	ft. 22889-70

IV. Leszámitolási üzlet.	
Bankvált. A tárcza állása 1873. decz. vég.	ft. 402879-57
Leszámitolt váltók januárban	ft. 82258-49
Összesen	ft. 511338-06
Visszafizetett váltók január hóban	ft. 136438-17
A tárcza állása január végével	ft. 414699-89

V. Leszámitolási üzlet.	
Hitelegylet. A tárcza állása 1873. decz. vég.	ft. 69520-—
Leszámitolt váltók január hóban	ft. 19025-—
Összesen	ft. 88545-—
Visszafizetett váltók január hóban	ft. 22150-—
A tárcza állása január végével	ft. 66395-—

VI. Előlegek.	
Értékpapírokra. Allásuk 1873. decz. vég.	ft. 3789-45
Adott előlegek január hóban	ft. 245-50
Összesen	ft. 37634-95
Visszafizetett előlegek január hóban	ft. 3393-75
Allásuk január végével	ft. 34241-20

VII. Előlegek zálogokra.	
Allásuk 1873. december végével	ft. 17894-60
Adott előlegek januárban	ft. 1336-50
Összesen	ft. 19231-10
Visszafizetett előlegek január hóban	ft. 455-25
Allásuk január végével	ft. 18775-85

VIII. Ingatlan kölcsönök.	
Allásuk 1873. december végével	ft. 66210-57
Adott előlegek januárban	ft. 108-33
Allásuk január végével	ft. 66102-24

IX. Pénz-forgalom.	
Pénztárkészlet 1873. december végével	ft. 11014-56
Készpénz bevételek január hóban	ft. 195762-11
Összesen	ft. 206776-67
Készpénz kiadások január hóban	ft. 182046-14
Készpénz egyenleg 1874. január végével	ft. 24730-53

Közgazdaság.

Bécsi világkiállítás 1873.

Az összes kiállítási tárgyaknak a kiállító urak s illetőleg a vidéki bizottságok részére eszközölt szétkül- désük befejeztével a m. kir. kormánybizottság azon hely- zetre jutott, hogy tevékenységét legközelebb megszün- tetheti; s működési köre egyedül csak az egyes kiállít- tókkal függőben lévő számadási ügyletek legombolítására s az esetleges reclamatiók elintézésére fog szorítkozni.

Minek folytán valamennyi kiállító urak, úgy azok képviselői, valamint mindazok, kik az alólirt bizottsággal bármintemű számadási viszonyban állottak, ezennel fel- hívhatók, hogy:

1. ha netalán valaki közülük kiállítási tárgyait vagy épen nem, vagy hiányosan kapta volna vissza: erről —

gett szeme pilláin. Oda akart borulni lábai elé Lyubomirnak, de a szemérem visszatartá. Ha- nem mikor vége volt az előadásnak s az ifjak utjongva éltették Lyubomirt, az est hőst és vallalkra emelve vitték a számára terített asz- talhoz, Miléva meg nem állhatta tovább, oda furakodott hozzá, át akarta ölelni és csókot hinteni homloka hegedt sebhelyére.

Amde Lyubomir nem volt már a szerelmes borbélyegény, hanem csatádozott hős, vándor- színész társasághoz szegődött, ünnepeit dalos, ki nem hajthat többé holmi grosicsárlányok csókjára, hanem a ki arra van hivatalba, hogy vítezi tetteit pjszámba fogja a költő és guzi- czán dicsőítse az utód! . . . . .

Hidegen lökte le magáról Miléva kezét és dicsőségének talapatáról megvált tekintte le reá. A szegény leány zokogásba tört ki és azután aléva rogyott össze.

Mindez nem zavarta a zajos vigasságot, s miután a szegény Miléva fölcusodott aléltágá- ból s a kávéházból csukló térdel vánszorgott ki, el volt felejve minden és vig kacajba, pohárcsengésbe, mámorba fult a kedv és szá- meg szá- zsvióv éltette a dalnok és hős Lyu- bomirt . . . . .

Másnap reggel a nagy hid mellett hullát húztak ki a halászkok. A megcsalott grosicsár- lánynak, Milévának hullája volt.

„Es ist eine alte Geschichte, Doch bleibt sie immer neu; Und wem sie just passiert, Dem bricht das Herz entwei.“

(Polytatása következik.)

